

Position paper NOVI van de gezamenlijke provincies

Rondetafelgesprek NOVI

7 maart 2018

Kernboodschap:

De gezamenlijke provincies vinden de komst van de NOVI zeer welkom. De verschillende opgaven voor wonen, werken en leven worden samengevoegd en met elkaar verbonden. Dit leidt tot dilemma's en noopt tot het maken van afwegingen en keuzes en het vinden van slimme combinaties van oplossingen. De meest urgente vraagstukken kunnen alleen worden opgelost in een gezamenlijke aanpak van rijk en decentrale overheden, die elk de rol pakken en krijgen waar ze het sterkst in zijn en waarin ze het beste de verbinding met de samenleving kunnen maken. Daarmee wordt aangesloten bij het gedachtengoed van de omgevingswet. Goede onderlinge aansluiting van de NOVI en de Provinciale en Gemeentelijke Omgevingsvisies is essentieel.

Aanleiding

Op 7 maart vindt in de Tweede Kamercommissie Binnenlandse Zaken het Rondetafelgesprek over de NOVI plaats. De hoofdpunten van de inbreng van de gezamenlijke provincies verenigd in het IPO vindt u in dit position paper.

Provincies doen een aanbod tot samenwerking

In het Regeerakkoord staat dat voor een aantal urgente opgaven de samenwerking zal worden gezocht met decentrale overheden. Dit geldt onder meer voor het klimaat- en energiebeleid, de woningbouwopgave, de krimpproblematiek en bereikbaarheid. Eerder heeft het IPO in het kader van NOVI aan het Rijk het aanbod "Samen bouwen aan de toekomst van Nederland" gedaan. Hierin hebben de gezamenlijke provincies het voortouw genomen in vraagstukken rondom (1) energie en ruimte, (2) verstedelijking groei en krimp en (3) internationalisering. De provincies benadrukken daarbij dat de NOVI een waarlijk nationale visie moet worden, waarbij naast versterking van de succesfactoren en ruimtelijke kansen van Nederland ook aandacht moet bestaan voor de ruimtelijke uitdagingen. Nederland is te divers voor een "one size fits all" visie. De provincies achten zich goed gepositioneerd om met het rijk het noodzakelijke reliëf en de differentiatie in de NOVI aan te brengen.

Benut koppelkansen

De meerwaarde van de NOVI zit in het benutten van koppelkansen tussen verschillende opgaven en het ontkokeren van beleid. De NOVI kan bijdragen aan een integrale aanpak en biedt daarmee een kans om los te komen van ingesleten sectoraal beleid. Toekomstige mobiliteitsvragen en de woningbouwopgave kunnen niet in isolement worden gezien en moeten worden gekoppeld aan de transformatie-opgaven in de steden en de krimpgebieden, aan de energie- en klimaatopgave en aan de opgave om zuinig te zijn op de groene omgeving. Ook hier geldt dat verschillen binnen het land groot zijn. Het koppelen van opgaven in een context die regionaal verschilt vraagt een afgestemde inbreng en inzet van alle overheidslagen.

Meervoudig ruimtegebruik is daarbij uitgangspunt. Voorwaarde is wel dat ook instrumenten en middelen ontschot worden. Nieuwe verdienmodellen en innovatieve vormen van financiering zijn nodig om lusten en lasten te verdelen en de verschillende transformatieopgaven te realiseren.

Daarbij hechten de provincies aan een stevig internationaal perspectief: de sociaal-economische wereld houdt zich niet aan landsgrenzen. De inwoners van de grensprovincies merken dat dagelijks bijvoorbeeld aan de kwaliteit van

grensoverschrijdende verbindingen. Maar ook in breder perspectief moet de NOVI de ruimtelijke weerslag zijn van een degelijke internationale sociaal-economische analyse.

Biedt ook handelingsperspectief

De NOVI wordt pas betekenisvol als naast een lange termijnvisie en inzicht in nationale belangen ook daadwerkelijke opgaven worden benoemd, investeringen worden gedaan en keuzes voor nationale 'sleutelprojecten of -gebieden' worden gemaakt. Het Rijk en decentrale overheden gaan samen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, bijdragen aan het opstellen van regionale omgevingsagenda's waarin opgaven en doelen per gebied staan beschreven. Vervolgens maken we in regiodeals of andere bestuurlijke arrangementen afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid bij de realisatie. In deze gebiedsprogramma's is in ieder geval de integrale aanpak van de klimaat- en energieopgaven, woningbouw, krimpproblematiek en bereikbaarheid opgenomen.

Opgavegericht samenwerken

Omdat u binnenkort de contouren van de daadwerkelijke NOVI zult vaststellen geven de gezamenlijke provincies u de volgende punten ter overweging mee ter voorbereiding op het AO:

- Hoe wordt het gedachtengoed van de Omgevingswet ("decentraal wat kan, centraal wat moet") geborgd in de NOVI en wordt de aansluiting met provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies geborgd?
- De NOVI moet méér zijn dan een visie; hoe wordt in de NOVI voor de meest urgente opgaven een concrete aanpak voorgesteld?
- Hoe gaat de minister haar langetermijnvisie binnen de NOVI vertalen naar sleutelgebieden en regionale omgevingsagenda's en worden daarbij regiodeals afgesproken?
- Hoe zorgt de minister ervoor dat de NOVI niet beperkt blijft tot de beleidsdoelen van slechts haar departement en draagt ze er zorg voor dat de NOVI leidend wordt voor de nationale én regionale opgaven?
- Hoe legt de minister de relatie tussen NOVI, het Klimaat- en Energieakkoord (KEA) en het Interbestuurlijk Programma? Hoe wordt de in de KEA af te spreken werkwijze met regionale energie- en klimaatstrategieën verankerd in de NOVI?

Bijlage: aanbod gezamenlijke provincies "Samen bouwen aan de toekomst van Nederland"